

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE

AAH	Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, Budapest, 1, 1951 și urm.
ACMIT	Anuarul Comisiunii Monumentelor Istorice. Secția pentru Transilvania, Cluj, 1, 1926—1929; 2, 1929; 3, 1930—1931; 4, 1934—1938.
ActMuz	Activitatea Muzeelor, Cluj, 1955—1956.
Acta Arch Carp	Acta Archaeologica Carpathica, Krakow, 1, 1958 și urm.
Acta Arch Kop	Acta Archaeologica, København, 1, 1930 și urm.
ActaMN	Acta Musei Napocensis, Cluj, 1, 1964 și urm.
ActaMP	Acta Musei Porolissensis, Zălau, 1, 1977 și urm.
AE	Année Epigraphique, Paris.
AEM	Archäologisch-Epigraphische Mitteilungen, Wien, 1, 1877—20, 1896
AIIA	Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie din Cluj-Napoca, 1, 1958 și urm.
AIIN	Anuarul Institutului de Istorie Națională, Cluj-Sibiu, 1, 1921—10, 1945
AISC	Anuarul Institutului de Studii Clasice, Cluj, 1, 1928—5, 1949
AkadÉrt	Akadémiai Értesítő, Budapest, 1872—1943
AKÖG	Archiv für Kunde Österreichischen Geschichtsquellen Wien, 1, 1848—50, 1869
Almanah Sf. Gheorghe	Muzeul Regional Sf. Gheorghe. Almanah 1879—1955 Tg. Mureș, 1955
Aluta	Aluta. Muzeul Regional Sfintul Gheorghe, Sf. Gheorghe, 1, 1968 și urm.
AMET	Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei, Cluj-Napoca, 1, 1966 și urm.
Apulum	Apulum. Buletinul Muzeului Regional Alba Iulia, 1, 1939—1942; 2, 1943—1945; 3, 1947—1949; 4. Studii și comunicări. Acta Musei Regionalis Apulensis, 1961; 5, 1965 și urm.
AnB	Analele Banatului, Timișoara, 1, 1928—4, 1932
ArchÉrt	Archeologiai Értesítő, Budapest, 1, 1869 și urm.
ArchKözl	Archeologiai Közlemények, Budapest, 1, 1859—22, 18 99
ArhMold	Arheologia Moldovei, București, 1, 1961 și urm.
ArhOlt	Arhivele Olteniei, Craiova, 1, 1920—19, 1939
ArhRozl	Archeologické Rozhledy, Praha, 1, 1949 și urm.
Athenaeum	Athenaeum, Pavia, XXXVI, 1959
AVSL	Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde, Hermannstadt (Sibiu), 1843—1915
Ausonia	Ausonia. Rivista de la Società Italiana di Archaeologia e Storia delle Arte, Roma
Banatica	Banatica. Muzeul Județean de Istorie Reșița, Reșița, 1, 1971; 2, 1973; 3, 1975; 4, 1977; 5, 1979
BAR	British Archaeological Reports, Oxford
BerRGK	Bericht der Römisch-Germanische Kommission, Frankfurt am Main, 1, 1904 și urm.
BKL	Bányászati és kohászati Lapok, Budapest, 1913—1927
BMI	Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice, București
BSH	Académie Roumaine. Bulletin de la Section Historique, Bucarest
BSGR	Buletinul Societății Geografice Romane, București
Chiron	Chiron. Mitteilungen der Kommission für alte Geschichte und Epigraphik der Deutschen Archaeologischen Instituts, 1, 1971 și urm.

- CIL
Civiltà
CNA
Cumidava
Crisia
DA
Dacia
DACL
Daicoviciu Dacica
Diadora
DIR
DissPann
Dolg Cluj
Dolg Szeged
DRH
EDR
Epigraphica
ErdMuz
ETTK
EvkNyiregyhaza
File de Istorie
FolArch
Forschungen
Germania
Gnomon
Goos Chronik
Grueber
Historica
HTRTE
Hyginus
IDR
Corpus Inscriptionum Latinarum, Berlin
Civiltà Romana in Romania, Roma, 1970
Cronica descoperirilor numismatice și arheologice, București, 1, 1920–9, 1945
Cumidava. Muzeul Județean Brașov, Brașov, 1, 1967 și urm.
Crisia. Muzeul Țării Crișurilor din Oradea, Oradea, 1, 1968 și urm.
Ch. Daremberg – Edm. Saglio, Dictionnaire des antiquités grèques et romaines, Paris, I–IV, 1877–1879
Dacia. Recherches at découvertes archéologiques en Romaine, Bucarest, 1, 1924–12, 1948; N.S. Revue archéologique et d'histoire ancienne, București, 1, 1957 și urm.
P. Cabrol – H. Leclercq, Dictionnaire d'archéologie chrétienne et de liturgie, Paris
C. Daicoviciu, Dacica. Studii și articole privind istoria pămintului românesc, Cluj, 1970
Diadora, Zadar, 1, 1959–8, 1975
Documente privind Istoria României, București
Dissertationes Pannonicae, Budapest
Dolgozatok – Travaux. Erdély Múzeum Érem és Régiség-tárából, Kolozsvár (Cluj), 1, 1910–10, 1919
Dolgozatok a M. Kir. Horthy Miklós Tudományegyetem régisegtudományi intézetéből, Szeged, 1, 1925–19, 1943
Documenta Romaniae Historica. C. Transilvania; D. Relații între țările române, București
Ephemeris Daco-Romana. Anuario delle Scuola romana di Roma, Roma – București, 1, 1923–10, 1945
Epigraphica. Rivista italiana di epigraphia, Milano, 1, 1939 și urm.
Erdély Múzeum, Kolozsvár (Cluj), 1, 1860–50, 1945
Ertekezések a Történeti Tudományok Köréből, Budapest, 1867–1915
A Nyiregyházi Jós András Múzeum Évkönyve, Nyiregyháza, 1, 1958 și urm.
File de Istorie. Muzeul de Istorie al Județului Bistrița-Năsăud, Bistrița, 1, 1971 și urm.
Folia Archaeologica, Budapest, 1, 1939 și urm.
Forschungen zur Volks und Landeskunde, Sibiu, 1, 1958 și urm.
Germania. Anzeiger der Römisch-Germanische Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts, Berlin
Gnomon. Kritische Zeitschrift für die gesamte klassische Altertumswissenschaft, Berlin-München, 1, 1925 și urm.
C. Goos, Chronik der archäologischen Funde Siebenbürgens, Hermannstadt (Sibiu), 1876
H. A. Grueber, Coins of the Roman Republic in the British Museum, London, I–II, 1910
Historica. Centrul de istorie, filologie și etnografie din Craiova, București, 1, 1970 și urm.
A Hunyadmegyei Történelmi és Régészeti Társulat Évkönyvei, Deva, 1, 1880–22, 1913
Hyginus Gromatici Liber „de munitionibus castrorum”
Edidit A. von Domaszewski, Leipzig, 1887
Inscripțiile Daciei Romane, București, I, 1975 (diplomele militare și tăblițele cerate); II (Dacia Inferior); III/I

	(Dacia Superior – Banatul) ; III/2 (Dacia Superior – Ulpia Traiana)
Christescu IstMil	V. Christescu, Istoria militară a Daciei romane, București, 1938
IstRom	Istoria României, București, I, 1960 ; II, 1961 ; III, 1962
JOAI	Jahreshefte des Österreichischen Archäologischen Instituts, Wien, 1, 1898 și urm.
JCC	Jahrbuch der k.k. Central Commission, Wien, 1856–1861 ; 1903–1916
Jahrb RGZM	Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentral-Museums Mainz, Mainz, 1, 1954 și urm.
JRS	The Journal of Roman Studies, London, 1, 1911 și urm.
JSKV	Jahrbuch des Siebenbürgische Karpatenvereins, Hermannstadt (Sibiu), 1, 1891–30, 1922
Klio	Klio. Beiträge zur alte Geschichte, Leipzig, 1, 1901 și urm.
Közlemények	Közlemények az Erdély Múzeum Érem és Régiségtárából, Kolozsvár (Cluj), 1, 1941–4, 1944
KVSL	Korrespondenzblatt des Vereins für Siebenburgische Landeskunde, Hermannstadt (Sibiu), 1, 1878–53, 1930
Latomus	Latomus. Revue d'études latins, Bruxelles, 1, 1937 și urm.
LICUG	Lucrările Institutului de Geografie a Universității din Cluj
Limes 8 Durham	Roman Frontier Studies, Durham, 1969
Limes 9 Mamaia	Actes du IX-e Congres International d'Etudes sur les Frontières Romaines, Mamaia, 1972 (1974)
Limes 10 Xanten	Studien zur Militärgrenzen Roms. II. Vorträge des 10. Internationalen Limeskongresses in der Germania Inferior, Xanten, 1974 (1976)
Limes 11 Székesfehérvár	Limes. Akten des XI. Internationalen Limes-kongresses, Székesfehérvár, 1976 (1977)
Macrea VDR	M. Macrea, Viața în Dacia romană, București, 1969
Marisia	Marisia. Muzeul Județean Tg. Mureș, Tg. Mureș, 1, 1965 și urm.
Mannus	Mannus. Zeitschrift für Vorgeschichte, Würzburg-Leipzig-Bonn, 1, 1909 și urm.
Marmația	Marmația. Muzeul Județean Maramureș, Baia Mare, 1, 1969 și urm.
Marsigli	L.F. de Marsigli, Danubius pannonico-mysicus, I–IV, Haga-Amsterdam, 1726
Materiale	Materiale și cercetări arheologice, București, 1, 1953–8, 1962 ; 9, 1970 ; 10, 1973
MBBM	Mitteilungen aus dem Baron Brukenthalischen Museum, Hermanstadt (Sibiu), 1, 1930–12, 1948
MCC	Mitteilungen der k.k. Central Commission zur Erhaltung und Erforschung der Baudenkmäler, 1, 1856 și urm.
Milleker Delm	B. Milleker, Délmagyarország régiséglelei, Temesvár (Timișoara), I (1897), II (1899), III, (1906)
MKErt	Múzeumi és Könyvtári Értesítő, Budapest, 1907–10, 1916
MTAE	Magyar Akadémia Tudomány Évkönyvei, Budapest
Neigebaur Dacien	J.F. Neigebaur, Dacien aus dem Überresten des klassischen Altertums, Hermannstadt (Sibiu), 1858
NumKözl	Numismatikai Közlöny, Budapest, 1902–1943
Omagiu Daicoviciu	Omagiu lui C. Daicoviciu cu prilejul împlinirii a 60 de ani, București, 1960
Omagiu Kelemen	Emlékkönyv Kelemen Lajos születésének 80-nadik évfordulója, Cluj, 1957

- OpArch
Orbán Székelyföld
ORL B
OTTE
Paulovics Dacia
Patsch Beiträge
Petri Szilágy
Peuce
PharmPost
Pontica
PrehZeitschr
PPS
ProblMuz
Programm Schässburg
RE
RevMuz
RömRum
Roska Rep
RRH
Saalburg Jahrbuch
Sargetia
SCIV (A)
SCS Cluj
SCN
SMIM
SMMIM
SlovArch
Sitz Ber Wien
Slavia Antiqua
SPFPBU
Opuscula Archaeologica, Zagreb, 1, 1956–6, 1966
Orbán Balázs, Székelyföld leírása, Budapest, I–VI, 1869–1871
Obergermanisch-raetische Limes der Römerreiches. Abteilung B. Die Kastelle
Orvos Természettudomány Értesítő, Budapest, 1879–1948
I. Paulovics, Dacia keleti határvonala és az úgy nevezett dák ezüsttkincsek kérdése, Kolozsvár (Cluj) 1944
C. Patsch, Beiträge zur Völkerkunde von Südost-Europa, I–VI, Wien, 1925–1937
M. Petri, Szilágy vármegye monográfiája, Budapest, 1901
Peuce. Studii și comunicări de istorie, etnografie și muzeologie. Muzeul Deltei Dunării, Tulcea, 1, 1970 și urm.
Pharmazeutische Post. Zentral Organ für die Gesamtinteressen der Pharmazie. Offizieller Organ der österreichischen Pharmazisten Gesellschaft, Wien
Pontica. Studii și materiale de istorie, arheologie și muzeografie. Muzeul de Arheologie și Istorie Națională Constanța, Constanța 1, 1968 și urm.
Prehistorische Zeitschrift, Berlin-Mainz, 1, 1909 și urm.
Proceedings of the Prehistoric Society, Cambridge, 1, 1935 și urm.
Probleme de muzeografie, Cluj, 1960, 1964
Programm des evangelischen Gymnasiums in Schässburg (Sighișoara), Schässburg, 1873–1874
Real-Encyclopädie der klassischen Altertumswissenschafts. Pauly-Wyssowa-Kroll, Stuttgart, 1893 și urm.
Revista Muzeelor (și Monumentelor), București, 1, 1964 și urm.
Römer in Rumänien. Ausstellung des Römisch-Germanischen Museum in Köln und des Historisches Museum Cluj (Napoca), Köln, 1969
M. Roska, Erdély régészeti repertoriuma, I. Kolozsvár (Cluj), 1942
Revue Roumaine d'Histoire, București
Saalburg Jahrbuch. Bericht des Saalburg Museums, Frankfurt am Main, 1, 1910 și urm.
Sargetia. Buletinul Muzeului Regional Deva (Hunedoara), Deva, 1, 1937 și urm.
Studii și cercetări de istorie veche (și arheologie), București, 1, 1950 și urm.
Studii și cercetări științifice, Cluj
Studii și cercetări de numismatică, București, 1, 1957 și urm.
Studii și materiale de istorie medie, București
Studii și materiale de muzeografie și istorie militară, București, 1, 1968 și urm.
Slovenska Arheologia. Časopis slovenskej Akadémie Vied, Bratislava, 1, 1953 și urm.
Sitzungs Berichte der österreichischen Akademie der Wissenschaften. Phil-Hist. Klasse, Wien, 1848–1849
Slavia Antiqua. Casopismo poswiecone starozytnosuma slowanskim, Bratislava, 1, 1940 și urm.
Sbornik Praci Filologicke Fakulty Brnenske University Brno

StComBrukenthal	Studii și comunicări. Muzeul Brukenthal Sibiu, Sibiu, 1, 1956 și urm.
StCom Caransebeș	Studii și comunicări. Muzeul de Istorie Locală și Etnografie Caransebeș, Caransebeș, 1, 1975 și urm.
StCom Pitești	Studii și comunicări. Muzeul Județean de Istorie Pitești, Pitești, 1, 1969
StCom Satu Mare	Studii și comunicări. Muzeul Județean Satu Mare, Satu Mare, 1, 1969 și urm.
Studia	Studia Universitatis Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Cluj-Napoca, series . . . . ., 1, 1968 și urm.
Századok Szentkláray Krassó	Századok. A Magyar Történelmi Társulat évkönyve, Budapest J. Szentkláray, Krassóvármegye őshajdona, Budapest, 1900
SZA	Studine Zvesti. Arheologickovo Ustavu Slovenskej Akademie Vied, Nitra
StCl	Studii Clasice, București, 1, 1959 și urm.
Szilágyi TeglD	J. Szilágyi, A Dáciai erődrendszer helyőrségei és a katonai téglabélyegek, in DissPann, III, 21, Budapest, 1946
Terra Nostra	Terra Nostra. Culegere de materiale privind istoria agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Apelor, București, 1, 1970 și urm.
TRET	Történelmi és Régészeti Értesítő, Temesvár (Timișoara), 1, 1885–33, 1917 (serie nouă)
Tibiscus	Tibiscus. Muzeul Banatului din Timișoara, Timișoara, 1, 1971 și urm.
T.I.R.	Tabula Imperii Romani, L 34, Budapest, 1968; L 35, București, 1969
Tocilescu Mss	Gr. Tocilescu, manuscrise aflate la Academia R.S. Romania
Tudor OTS	D. Tudor, Orașe, târguri și sate în Dacia romană, București, 1969
Wagner Dislokation	W. Wagner, Die Dislokation der römischen Auxilliarformationen in der Provinz Noricum, Pannonien, Moesien und Dakien von Augustus bis Gallienus, Berlin, 1938
Ziridava	Ziridava. Studii și cercetări. Muzeul Regional Arad, Arad, 1, 1967 și urm.

ALTE PRESCURTĂRI

a	axa reversului exprimată prin cifre de pe cadranul unui ceas
A	adâncimea
an.	anul
av.	avers
Bbl.	Beiblatt
Bez.	Bezirk
buc.	bucată; bucăți
cca.	circa
cm	centimetrul; centimetri
col.	coloana
com.	comuna
D; d	diametrul
dc	diametrul capului (minerului)
df	diametrul fundului (părții inferioare a vasului)

dg	diametrul gurii
dgm	diametrul găurii de înănușare
dm	diametrul maxim
dp	diametrul pîntecului
dép.	département
Doc. ; doc.	document
dr.	dreapta
e.n.	era noastră
E	Est
Fig. ; fig.	figura (ilustrată)
Frg ; frg	fragment ; fragmente
G ; g	greutatea (în grame)
Gr ; gros	grosimea
gr m	grosimea maximă
Id ; id	idem
Ibid ; ibid	ibidem
Inv. ; inv.	inventar
I ; i ; h	înălțimea
hl	înălțimea literelor
ht	înălțimea toartei
i.e.n.	înaintea erei noastre
Jh.	Jahrhundert
jud.	județul
Km ; km	kilometrul ; kilometri
L	lungimea
Lt	lungimea totală
Lp	lungimea păstrată
l	lățimea
lm	lățimea maximă
lp	lățimea păstrată
mm	milimetrul
Ms ; ms	manuscris
m	metrul ; metri
Muz ; muz	muzeul
N	Nord
nn ; n. n.	nota noastră
Nr. ; nr.	numărul
p	pagina
op. cit.,	opera citată
Pl. pl.	planșa
r.	raion
reg.	regiunea (administrativ-teritorială)
Rv. ;rv.	revers
sec.	secolul
sq. ; sqq.	sequens ; sequentesque
st.	stînga
str.	strada
S	sud
t.	tone
urm.	următor (-oare ; -oarele)
V	Vest
vol.	volumul
B.C.U.	Biblioteca Centrală Universitară Cluj-Napoca
B.A.S.R. FC—N	Biblioteca Academiei R.S.R. Filiala Cluj-Napoca
Arh. Stat.	Arhivele Statului
IN	indice pentru inventarul MIT (seria istorie veche)
MIAZ	Muzeul de Istorie și Artă din Zălau
MIT	Muzeul de Istorie al Transilvaniei, Cluj-Napoca